

КАД ОСОБА УМРЕ
ПРОЦЕС БОЛНИЧКЕ АУТОПСИЈЕ

информације за породицу и пријатеље

**МИНИСТАРСТВО
ЗА ЉУДСКЕ УСЛУГЕ**

Влада Јужне Аустралије

С А Д Р Ж А Ј

Увод	2
Шта је аутопсија?	3
<i>Рок за вршење аутопсије</i>	
Које су користи од аутопсије?	4
Ко одлучује да ли је потребно извршити аутопсију?	5
<i>Судска аутопсија</i>	
<i>Болничка аутопсија</i>	
Ко даје сагласност за аутопсију?	7
Да ли постоји алтернатива за пуну аутопсију?	8
Да ли је могуће поклонити органе или ткиво за трансплантацију?	9
Да ли се неки органи или ткиво задржавају после аутопсије?	10
<i>Органи и ткива који се задржавају за научно испитивање и наставу</i>	
Које су могућности за враћање или уклањање органа?	11
Како могу да сазнам о налазима аутопсије?	12
Када се може организовати погреб?	13
Каква подршка постоји?	14
<i>Подршка у културном и верском виду</i>	
<i>Информације на другим језицима</i>	
<i>Посмртне успомене</i>	
<i>Информације и помоћ за ожаложћене</i>	

У В О Д

Ова брошура је припремљена са циљем да пружи информације о болничким аутопсијама. Она објашњава шта је аутопсија, зашто се сматра значајном, као и одлуке које можете да донесете. Имате право да не желите да знате и да не одлучујете.

Ако желите да сазнате више, прочитајте ову брошуру пре него што донесете било какву одлуку. Ако пристањете на аутопсију, мораћете да попуните образац који ћете добити.

Многи људи сматрају да то није прави моменат за доношење таквих одлука. Ако имате било каквих питања, обратите се болничком особљу са којим расправљате о аутопсији. Често помаже разговор са члановима породице, вашим лекаром или неком блиском особом.

ШТА ЈЕ АУТОПСИЈА?

Аутопсија (која се такође назива *post mortem* испитивање) је детаљан преглед спољашности тела и унутрашњих органа¹ који обавља доктор звани патолог, специјалиста за овакву врсту посла. Аутопсија се обавља у мртвачници и уз пуно поштовање, водећи рачуна о жељама породице преминуле особе.

Тело се отвара уз помоћ реза на грудном кошу, абдомену и глави да би се органи могли извадити и прегледати. У току аутопсије узимају се мали узорци ткива² ради детаљног испитивања под микроскопом.

Понекад је потребно извршити специјализовано испитивање неког телесног ткива и органа; у том случају је неопходно да се задрже цели органи ради детаљнијег испитивања.

Кад се аутопсија заврши, резови се пажљиво затворе али се могу видети ако се тело открије. После аутопсије тело се може регуларно погледати.

Временски рок за вршење аутопсије

Аутопсија се врши што је пре могуће, након добијања дозволе најстаријег доступног сродника. Обично се обави у року од 48 часова после смрти.

¹ Органи су састављени од скупа разних ткива која формирају специфичну структуру у телу и обављају одређену функцију напр. срце, мозак, јетра, бубрези.

² Ткиво представља мали узорак (чија типична дебљина износи око 0.5 цм) које се обично узима и припрема за микроскопско испитивање.

КОЈЕ СУ КОРИСТИ ОД АУТОПСИЈЕ?

Аутопсија пружа детаљне информације о узроку смрти особе. Чак и ако изгледа да је узрок смрти очигледан, могуће је да је умрла особа имала здравствени проблем за који се није знало током живота.

Аутопсијом могу да се установе инфекција, рак, запушење крвних судова, генетски поремећај или терапијске компликације за које није била донета дијагноза. Ови подаци могу бити важни за будуће здравствено стање осталих чланова породице и могу им помоћи да лакше преболе смрт те особе.

КО ОДЛУЧУЈЕ ДА ЛИ ЈЕ ПОТРЕБНО ИЗВРШИТИ АУТОПСИЈУ?

Судска аутопсија

Смртни случај у болници се пријављује судском иследнику под следећим околностима:

- ако је смрт наступила у року од 24 сата по пријему (ако се сматра да је особа умрла неприродном смрћу)
- ако је смрт наступила за време анестезије или у року од 24 сата после давања анестезије
- ако је болнички лекар издао уверење да је особа већ била мртва при пријему.

Остале околности под којима се смрт пријављује судском иследнику укључују смрт која је наступила под неубичајеним, сумњивим или непознатим околностима или неочекивано. Под тим се подразумевају физички напад, несрећан случај и самоубиство. Такође се морају пријавити смртни случајеви под неким другим околностима као што су смрт у затвору и неки смртни случајеви у институцијама.

Судски иследник не мора бити ангажован само у случајевима смрти под сумњивим околностима. Улога судског иследника је да установи узрок и околности смрти.

Ако иследник захтева да се изврши аутопсија, он не мора да тражи пристанак породице за судску аутопсију али је важно да се породица о томе обавести.

Ова брошура пружа информације само о болничким (не и о судским) аутопсијама, а за детаљније информације о судским аутопсијама обратите се социјалном раднику из Државне иследничке канцеларије на телефон: (08) 8204 0600.

Болничка аутопсија

Породица може да тражи од лекара да организује вршење аутопсије, или лекар може да затражи дозволу од породице за обављање аутопсије да би се установио узрок смрти особе.

Болничка аутопсија се не обавља без претходне сагласности породице.

Болничко особље ће поштовати и подржати сваку одлуку о болничкој аутопсији коју донесе најстарији доступни сродник.

КО ДАЈЕ САГЛАСНОСТ ЗА АУТОПСИЈУ?

Најстарији доступни сродник је особа од које се тражи сагласност за обављање аутопсије. У том случају сродник мора да потпише званичан Захтев и одобрење за вршење аутопсије.

Списак најближих доступних сродника иде следећим редом:

- Брачни друг, син или кћерка старији од 18 година, родитељ, брат или сестра старији од 18 година.

У случају смрти детета, списак најстаријих доступних сродника иде следећим редом:

- родитељ, сестра или брат старији од 18 година, старатељ детета.

Тој особи ће бити достављен примерак испуњеног званичног Захтева и одобрења за вршење аутопсије.

Ако имате неких питања о овом поступку, можете их расправити са здравственим радником који захтева сагласност за вршење аутопсије.

ДА ЛИ ПОСТОЈИ АЛТЕРНАТИВА ЗА ПУНУ АУТОПСИЈУ?

Када дајете сагласност за вршење аутопсије можете одлучити да ли желите да се изврши пуна или делимична аутопсија.

Пуна аутопсија обухвата детаљан преглед свих унутрашњих органа укључујући мозак, срце, плућа, јетру, бубреге, црева, желудац, репродуктивне органе, крвне судове и мале жлезде.

Можете одлучити да дате дозволу само за делимичну аутопсију. На обрасцу Захтева и одобрења за аутопсију можете назначити органе и делове тела за које не желите да буду испитивани. Иако се на тај начин добијају непотпуни подаци, и таква аутопсија је веома корисна. Болница ће поштовати ваше жеље.

О овоме можете поразговарати са здравственим радником који вам се обратио по питању аутопсије.

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ПОКЛОНИТИ ОРГАНЕ ИЛИ ТКИВО ЗА ТРАНСПЛАТАЦИЈУ?

Многи људи су изразили жељу да буду даваоци органа после своје смрти. Они то могу званично да ураде путем регистровања у аустралијском Заводу за добровољне даваоце органа, ознаком на возачкој дозволи да желе да поклоне орган после смрти или једноставно обавештавањем неког члана породице о својој жељи. Међутим то не значи да је свака смрт наступила под условима дефинисаним за давање органа. Важно је поштовати ове жеље кад год је то могуће.

У болници вас могу питати о давању органа за трансплантацију. Члан особља из јужно-аустралијске Агенције за добровољно давање органа је задужен да поразговара са породицама о свим аспектима поклањања органа и трансплатацији. Болница ће такође организовати разговор са саветником да би расправили о свему што вас интересује по том питању.

Детаљније информације се могу добити од јужно-аустралијске Агенције за добровољно давање органа позивом на телефонски број 8207 7117 (болница вам може дати телефонски број који можете позвати ван радног времена).

ДА ЛИ СЕ НЕКИ ОРГАНИ ИЛИ ТКИВО ЗАДРЖАВАЈУ ПОСЛЕ АУТОПСИЈЕ?

После завршене аутопсије органи се враћају у тело изузев ако морају да се задрже ради детаљнијег испитивања. Ткиво, а понекад и цели органи могу бити узети ради детаљнијег прегледа да би се могла успоставити пуна дијагноза. Потребан је пристанак најстаријег доступног сродника да би се задржали органи ради детаљнијег испитивања. Органи који су задржани за детаљније испитивање могу се вратити у тело по завршетку тестова.

Органи и ткива који се задржавају за научна истраживања и наставу

За задржавање ткива и органа после аутопсије и њихово коришћење у научном истраживању и обуци потребна је дозвола. Та дозвола се може затражити за научна истраживања која Болничка етичка комисија одобрава за наставне сврхе укључујући ту и излагање у медицинским музејима или за стручне расправе међу лекарима специјалистима.

Најстарији доступни сродник може увек повући дозволу тако што ће позвати надлежног болничког радника који је са њим разговарао о аутопсији или упутити писмо Директору болнице.

КОЈЕ СУ МОГУЋНОСТИ ЗА ВРАЋАЊЕ ИЛИ УКЛАЊАЊЕ ОРГАНА?

Кад дајете сагласност за вршење аутопсије морате одлучити шта да се ради са органима и ткивом после завршетка свих тестова.

Понудиће вам се да изаберете једну од следећих могућности:

- да болница уништи органе (обично спаљивањем) или
- да се органи врате у тело пре погребња (међутим, ово може да одгоди погреб и некад је тешко предвидети за који временски период), или
- да се органи предају погребном предузећу ради сахрањивања у складу са жељама породице.

КАКО САЗНАТИ О НАЛАЗИМА АУТОПСИЈЕ?

Најстарији доступни сродник може да одлучи да поразговара о налазима аутопсије са доктором који је одговоран за бригу о умрлом. Уместо тога, најстарији доступни сродник може затражити да се сви налази пошаљу лекару опште праксе да би са њим о томе поразговарао.

Такође, на захтев, болница може да достави лако разумљиву верзију извештаја о аутопсији.

Ако је аутопсија извршена на захтев судског иследника, најстарији доступни сродник мора да позове Иследничку канцеларију на број 8204 0600 за детаљније информације о извештају аутопсије.

КАДА СЕ МОЖЕ ОРГАНИЗОВАТИ ПОГРЕБ?

Погребно предузеће би требало обавестити одмах после смрти након чега ће оно ступити у везу са болницом по питању предаје тела.

Ако се одлучите на обављање болничке аутопсије, тело умрлог ће бити предато погребном предузећу, обично два до три дана после смрти (иако може бити и касније ако смрт наступи у току викенда или државног празника). Погреб може бити одложен уколико се донесе одлука да се органи врате у тело. Тешко је унапред предвидети колико времена ће за то бити потребно.

Погребно предузеће има искуства у сарадњи са мртвачницама да би знало како да изађе у сусрет жељама ожалашћених породица. На пример, ако неко жели да се тело балзамује, сама аутопсија неће онемогућити испуњење жеља.

КАКВА ПОДРШКА ПОСТОЈИ?

Подршка у културном и верском виду

Аутопсије се врше на преминулим особама разних културних и верских припадности. Ако знате да су постојала нека културна или верска уверења и обичаји, који се морају поштовати у току поступка аутопсије, важно је да о томе обавестите болничко особље.

Ако имате неких питања, саветујемо вам да поразговарате са неким ко вам може пружити културну и верску подршку. Болничко особље вас може повезати са одговарајућом особом.

Информације на другим језицима

Ова брошура је доступна и на другим језицима. Болничко особље вам може набавити преведен примерак брошуре или по потреби организовати помоћ преводиоца.

Посмртне успомене

Ако се аутопсија изврши на беби, уобичајена процедура је да особље припреми кутијицу са посмртним успоменама. То могу бити фотографије, отисци стопала и шаке, болничка трака са именом и прамен косе ако је то могуће. Кутијица са посмртним успоменама се чува у болници дуже време после

бебине смрти. Међутим саветујемо породице да је подигну што је пре могуће, после аутопсије.

Ако не желите да се изврши аутопсија али желите да добијете посмртне успомене на вашу бебу, о томе се можете договорити.

За детаљније информације обратите се болничком особљу.

Информације и помоћ за ожалошћене

Ако имате неких питања, болничко особље или патолошко одељење ће покушати да на њих одговори. При подношењу захтева за аутопсију болница вам може помоћи око добијања помоћи за ожалошћене. Ова служба може да вам помогне у решавању разних личних и практичних проблема.

Болничко особље вам такође може обезбедити литературу и податке о разним групама за подршку које постоје да би помогле људима да лакше преболе губитак вољене особе.

Издање бр: DHS 0021 Art Berries Hyde Park Press Август 2002

